

ARALIK 2016

Takvim ve Öngörüler

- Trump Etkileri Yaşanıyor
- Avrupa'da Referandum Ve Zirve Beklentisi
- Gelişen Ülkelerde Farklı Gelişmeler
- Türkiye'nin Riskleri Artıyor

İçindekiler:

- Beklentiler 1
- Takvim 2
- Öngörüler 3
- Bilgi Yönetimi 4

Dünya Ekonomisinde Beklentiler

Trump Etkileri

ABD'de Başkanlık seçimini Donald Trump kazanmıştır. Trump'ın kazanması dünya siyasetinde yeni bir dönem başlatmaktadır. Ekonomide ise öncelikle ABD'de daha yüksek büyüme ve enflasyon beklenmektedir. Buna bağlı olarak faiz artış beklentisi de yükselmiştir. Dolar son on yılın en güçlü seviyesine ulaşmıştır. Dolar varlıklara yatırım artmaktadır. Trump'ın ticaretteki korumacı söylemleri ise endişe yaratmaktadır. Trump dış politikada Rusya, Çin, İran ve Suriye konularında önemli değişiklik işaretleri vermektedir. Göreve resmen 21 Ocak'ta başlayacak olan Trump'ın etkileri artarak hissedilecektir.

Avrupa Birliği Yön Aıyor

Avrupa Birliği Aralık ayından itibaren yoğun bir seçim takvimine girmektedir. 4 Aralık İtalya Anayasa referandumu Birliğin siyasi ve ekonomik istikrarı için önem taşımaktadır ve evet çıkması istikrarı koruyacaktır. Referandum ve seçim sonuçları AB'nin geleceğine de yön verecektir.

AB diğer yandan Brexit sonrasında hazırlanmaktadır. Büyük Britanya'ya ayrılma seçenekleri hazırlanmaktadır. AB ekonomisinde 2017 yılı büyüme beklentileri zayıflamıştır. Bu nedenle Avrupa Merkez Bankası desteği sürecektir. Buna bağlı olarak Euro zayıf kalacaktır.

Gelişen Ülkeler Ayrışıyor

Trump'ın seçilmesi ve petrol üretiminde kısıntıya gidilmesi sonrasında yeni küresel mali koşullar oluşmaktadır. Dolar güçlenirken, sermaye Dolar varlıklara yönelmektedir. Petrol fiyatları da artış eğilimine girmiştir. Buna bağlı olarak petrol ve emtia ihracatçısı ülkeler pozitif ayrışmaktadır.

Buna karşın enerji ve emtia ithalatçısı, cari açığı ve dış borçları yüksek gelişen ülkeler ise negatif ayrışmaktadır. Rusya, Brezilya, Endonezya olumlu ayrışan, Türkiye ve Güney Afrika olumsuz ayrışan ülkeler olmaktadır.

Türkiye Ekonomisinde Beklentiler

Başkanlık Sistemine Geçiş Çalışmaları

AKP ile MHP arasında sürdürülen görüşmelerde Anayasa değişikliği konusunda uzlaşmaya varılmıştır. Bu uzlaşmaya bağlı olarak Başkanlık sistemine geçişi öngören Anayasa değişikliği Meclis'e sunulacaktır. Meclis'te teklifin 330-367 arasında kabul oyu alması halinde referanduma sunulacaktır.

Bu çerçevede 2017 yılında yapılacak Anayasa referandumunu ve arkasından olası Başkanlık ve parlamento seçimleri nedeniyle siyasi gündem ekonominin önüne geçecek ve belirsizlikler artacaktır. Bu da ekonomiyi olumsuz etkileyecektir.

Avrupa Birliği İlişkilerinde Sıkıntı

Karşılıklı açıklamalar ve Avrupa Parlamentosunun aldığı tam üyelik

müzakerelerinin askıya alınması tavsiye kararı ile birlikte Türkiye-AB ilişkileri son yılların en sıkıntılı dönemine girmiştir. 13-14 Aralık tarihlerinde yapılacak AB liderler Zirvesinde tam üyelik müzakerelerinin askıya alınması konusu görüşülecektir. Askıya alınması kararı çıkması özellikle ekonomide olumsuz etki yaratacaktır. Askıya alma kararı çıkmaması halinde ise ekonomide bir risk azalacak ancak ilişkilerde sıkıntılı süreç devam edecektir.

Türkiye'nin Riskleri Yükseliyor

Yeni oluşan küresel koşullar içinde Türkiye'nin mevcut siyasi, dış politik, güvenlik ve jeopolitik gündemi belirsizlikleri ve riskleri artırmaktadır. Türkiye'nin risk primini yansıtan CDS oranları ile borçlanma kağıdı faizleri yükselmektedir. Türkiye algılaması dış dünyada halen

olumsuz gerçekleşmektedir. Aralık ayında Moodys ve Fitch kredi notu değerlendirmeleri de risk algısı için belirleyici olacaktır. Türkiye'nin risklerinin yükselmesi başta büyüme olmak üzere ekonomik gelişmeleri olumsuz etkilemeye devam edecektir.

Merkez Bankası Faizleri Artırdı

2016 yılında para politikasında kademeli gevşeyen ve faiz oranlarını indiren Merkez Bankası yeni küresel koşullar, Türkiye'nin artan risk primi ve bunlara bağlı olarak Türk Lirasının değer kaybı karşısında faiz oranlarını artırmak zorunda kalmıştır.

Merkez Bankası faizleri indirerek büyüme desteklemek istemekle birlikte, mevcut küresel koşullar, TL'de değer kaybı baskısı, riskler ve yükselen enflasyon beklentileri karşısında yeni faiz artışlarına gitmek zorunda kalabilecektir.

Aralık 2016 Ekonomi-Dış Politika-Siyaset Takvimi						
Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
			1 TÜRKİYE, ABD,ÇİN,AB KASIM AYI ISM-PMİ İMALAT ENDEKS VERİLERİ	2 ABD KASIM AYI İŞSİZLİK VERİSİ	3	4 İTALYA REFERANDUM
5 TÜRKİYE KASIM AYI ENFLASYON VERİSİ AVRUPA EKİM AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	6 AB 3.ÇEYREK BÜYÜME VERİSİ	7 TÜRKİYE EKİM AYI MOTORLU KARA TAŞIT VERİSİ	8 ECB AVRUPA MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI TÜRKİYE EKİM AYI SANAYİ ÜRETİM VE PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	9	10	11
12 TÜRKİYE 3.ÇEYREK BÜYÜME VERİSİ TÜRKİYE EKİM AYI CARİ AÇIK VERİSİ	13 AB LİDERLER ZİRVESİ	14 FED ABD MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI ABD KASIM AYI PERKANDE SATIŞ VE SANAYİ ÜRETİM VERİSİ AVRUPA EKİM AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ AB LİDERLER ZİRVESİ	15 TÜRKİYE EYLÜL AYI İŞSİZLİK VERİSİ BANK OF ENGLAND İNGİLTERE MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	16	17	18
19	20 TCMB FAİZ KARARI BOJ JAPONYA MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	21 TÜRKİYE ARALIK AYI TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ	22	23 TÜRKİYE KASIM AYI KONUT SATIŞ VERİSİ	24	25
26 TÜRKİYE ARALIK AYI REEL KESİM VE SEKTÖREL GÜVEN ENDEKSLERİ TCMB ARALIK AYI KAPASİTE KULLANIM ORANI	27	28	29 TÜRKİYE ARALIK AYI EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ	30 TÜRKİYE KASIM AYI DIŞ TİCARET VERİLERİ	31	
Anayasa değişikliği görüşmeleri Meclis'te başlayacak Avrupa Birliği'nin Türkiye kararı bekleniyor Suriye ve Irak'ta sıcak çatışma riski sürüyor 2017 yılı bütçesi Mecliste oylanacak OHAL uzatma kararı değerlendirilecek						

Mali Göstergelerde Öngörüler

Türk Lirası Eriyor

Türk Lirası küresel ölçekte en çok değer kaydeden para birimi haline gelmiştir. Trump sonrası oluşan yeni küresel mali beklentiler ve petrol fiyatlarındaki artış eğilimi TL'yi olumsuz etkileyen dış unsurlardır. Türk Lirasında zayıflamaya yol açan diğer unsurlar ise Türkiye'nin artan siyasi, dış politik ve jeopolitik riskleridir. Merkez Bankası'nın sınırlı faiz artışı da TL'yi destekleyememiştir. Türk Lirası üzerindeki baskı ve değer kaybı artarak sürecektir

TL Faizler Yukarı Yönlü

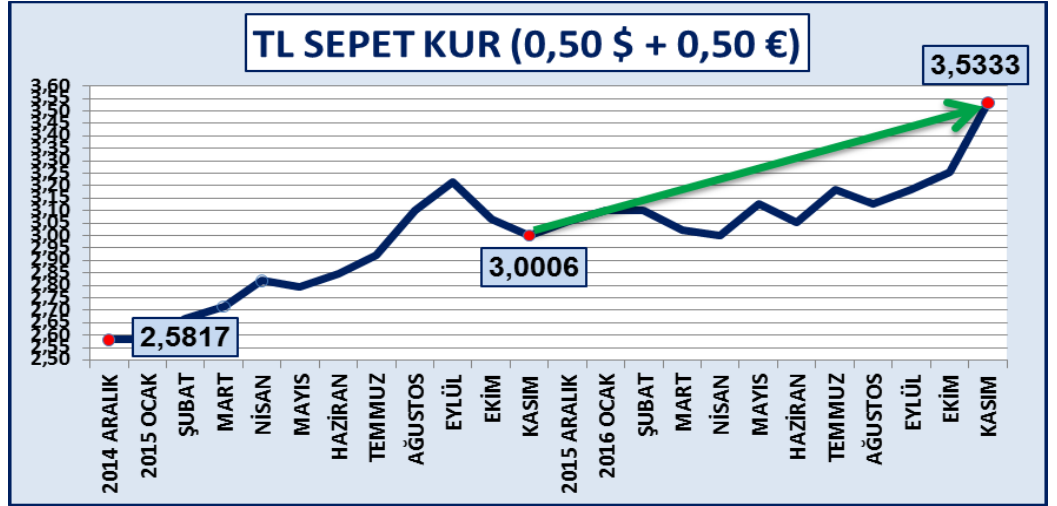
Dolar cinsinden faizlerde artış beklentisi, Türkiye'nin risk priminde artış ve Türk Lirasının değer kaybı karşısında Türk Lirası faizlerde yön yeniden yukarıya çevrilmiştir. Merkez Bankası faiz artırımını da yukarı yönü desteklemektedir. Bono ve Tahvil faizleri yükselmektedir. Mevduat ve kredi faizlerinde ise henüz bir değişiklik beklenmemektedir. Enflasyon ve Türk Lirasının gelişimi faizlerdeki artışın şiddetini belirleyecektir.

Dolar Güçleniyor, Petrol Yükseliyor

ABD Başkanlık seçimini Trump'ın kazanması ile büyüme, enflasyon ve faiz artış beklentileri yükselmiştir. Buna bağlı olarak Dolar gelişmiş ve gelişen hemen tüm ülke para birimleri karşısında değer kazanmaktadır ve güçlenmesini sürdürecektir. Aynı gerekçelerle emtia fiyatları da yukarı yönlüdür. Petrol fiyatları ise üretimde sınırlama konusunda OPEC üyelerinin anlaşması ardından 50 Dolar seviyesine yerleşmiş olup yön yukarıdır.

- **Türk Lirası'nda Zayıflama**
- **TL Faizler Yukarı Yönlü**
- **Trump Doları, OPEC Petrolü Destekledi**
- **Emtia Fiyatları Trump ile Artışta**

“Türk Lirası Sepet Kur Rekor Seviyelerde”

Reel Sektör ve İktisadi Faaliyetlerde Beklentiler

İktisadi faaliyetler yılın son çeyreğinde de zayıf seyretmektedir. Başarısız darbe girişimi sonrası oluşan olağanüstü hal koşulları iktisadi faaliyetleri olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

Buna döviz kurlarındaki artış eklenmiştir. Döviz kurlarındaki hızlı artışlar tüm işletmeleri doğrudan ve dolaylı etkilemektedir. Çok sayıda işyeri yabancı para cinsi kiralari nedeniyle işyerlerinden çıkmaktadır. Kira ödemelerinde gecikmeler ve vadelenme yaşanmaktadır.

İktisadi faaliyetlerin tezahür ettiği piyasalarda ve iş dünyasında güven sıkıntısı da sürmektedir. Piyasalarda güven kaybı ile ödeme ve alacak sıkışıklığı da sürmektedir. Tüketici güven endeksi son yılların en düşük seviyesine inmiştir.

hemen tüm sektörlerde indirim ve kampanyalar yaygınlaşmaktadır. Mevsimsellik ve yılbaşı etkisi hissedilecektir.

Konut satışlarını düşen faizler, otomobil satışlarını ise öne çeken talep rekorlara taşımaktadır. Ancak her iki alanda da talep yavaşlamaktadır.

Perakende harcamalarında ise durağanlık sürmektedir. Hizmetler ve inşaat sektörlerindeki mevcut işler de durağan ve göreceli zayıf seyretmektedir.

Üretim tarafında sanayi çarklarının Kasım ayında yavaşladığı görülmektedir. İstanbul Sanayi Odası PMI ve MÜSİAD Sameks verileri sanayi üretimde ve siparişlerinde gerilemeyi yansıtmaktadır.

Dış ticarete ise Kasım ayında sınırlı artışlar yaşanmıştır. Pazar sıkıntıları ise sürmektedir. Kur artışlarına rağmen alıcılardaki güvensizlik eğiliminin sürmesi ihracat artışını sınırlamaktadır.

Yatırımlar tarafında kamu yatırımlarının hızlandığı görülmektedir. Özel sektör yatırımları ise zayıf gerçekleşmektedir. Alınan yatırım teşvikleri geçen yılın altındadır.

Hükümet son dönemlerde çok sayıda teşvik düzenlemesi açıklamıştır. Ancak mevcut iş ve piyasa koşulları bu önemli teşviklerden yararlanmayı sınırlamaktadır.

Merkez Bankası ise son faiz artırımına rağmen Banka karşılıklarını azaltarak piyasadaki TL ve döviz likiditesini arttırmakta ve bu yolla iktisadi faaliyetleri desteklemeyi hedeflemektedir.

Aralık ayına girilirken iktisadi faaliyetleri satış tarafında canlandırmak için

- **Güven Sıkıntısı Etkili Oluyor**
- **İktisadi Faaliyetlerde Yavaşlama Yaşanıyor**
- **Döviz Kurlarındaki Artış İşleri ve Beklentileri Olumsuz Etkiliyor**
- **Kamu Yeni Teşvikler Açıklamaya Devam Ediyor**

Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Zeytinoğlu Caddesi
Sarıkonaklar İş merkezi
C Blok Kat:3 Daire:16
Akatlar/İSTANBUL

TELEFON:
(212) 3528795

FAX:
(212) 3528796

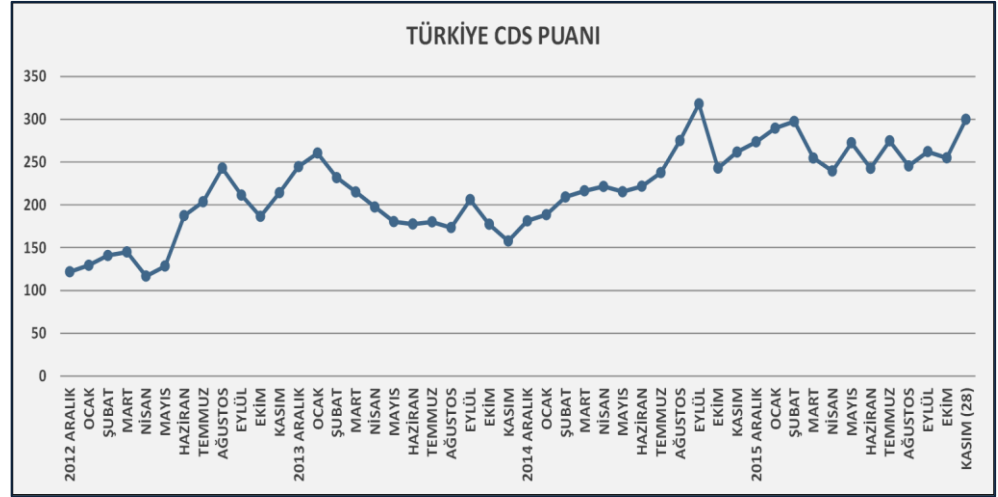
E-MAIL:
info@esdh.com.tr

Web Adresi
www.esdh.com.tr

Dr.Can Fuat Gürleşel
can@esdh.com.tr

Bilgi Yönetimi Türkiye'nin CDS (Kredi Sigorta Primi)

- Ülkelerin uluslararası alanda risklerini ölçen önemli bir gösterge kredi sigorta primleridir (CDS).
- Türkiye'nin mevcut siyasi, jeopolitik ve dış politik risklerine bağlı olarak CDS oranı önemli ölçüde artmıştır.
- CDS oranı son yıllarda ikinci kez Kasım ayında 300 puanı aşmıştır. Daha önce sadece 2015 yılı Eylül ayında erken seçim kararı alınması ile bu seviyeye ulaşılmıştı. Temmuz darbe girişiminde dahi risk oranı en çok 280 puana çıkmıştı.
- Trump sonrası oluşan yeni küresel mali koşullar içinde Türkiye'nin risk priminin en yüksek seviyelere ulaşmış olması 2017 yılının zor geçeceğini göstermektedir.

TEMEL GÖSTERGELER

	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM
Dolar/TL	2,8300	2,8064	2,9568	2,8900	3,0180	2,9597	3,0058	3,1080	3,4236
Euro/TL	3,2148	3,1966	3,2940	3,2135	3,3506	3,2970	3,3608	3,4055	3,6430
Euro/Dolar	1,1381	1,1450	1,1132	1,1091	1,1173	1,1156	1,1239	1,0961	1,0602
MB Politika Faizi %	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	7,50	8,00
Gösterge Tahvil Faizi %	9,99	9,21	9,29	8,74	9,17	9,07	8,71	9,24	10,46
Cari Açık Yıllık Milyar \$	29,5	28,7	27,6	29,4	28,8	30,6	32,4		
TÜFE Yıllık %	7,46	6,57	6,58	7,64	8,79	8,05	7,28	7,16	
Toplam Krediler Milyar TL	1.531,8	1.545,4	1.584,1	1.594,3	1.610,3	1.615,0	1.639,1	1.660,1	1.724,7
Brent Petrol Varil Dolar	40,16	48,13	49,55	49,68	42,46	47,04	49,06	48,30	50,47
Dow Jones Endeksi	17,685	17,774	17,787	17,930	18,432	18,400	18,308	18,142	19.123
BIST-100 Endeksi	83,268	85,328	77,803	76,817	75,406	75,968	76,488	78,536	73.995